

6. <http://www.planet.fr/dossiers-de-la-redaction-les-nouveaux-mots-du-petit-larousse-illustre-2012.80530.1466.html>

7. http://www.lemonde.fr/sport/portfolio/2013/03/27/grand-angle-sur-la-pierra-menta-2013_3148299_3242.html?xtmc=pierra_menta_2013&xter=2

8. <http://www.linternaute.com/actualite/societe-france/les-nouveaux-mots-du-petit-robert-2013-0612.shtml>

Стаття надійшла до друку 19.04.2013

Чаленко Ю.А., студ.,

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

**ОБРАЗОВАНИЕ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ
НЕОЛОГИЗМОВ ВО ФРАНЦУЗСКОМ ЯЗЫКЕ НАЧАЛА XXI В.
(на матеріалі преси і словарних видань)**

В статье рассматриваются актуальные способы образования неологизмов, заимствования, акронимы, такие явления, как "бельгицизмы", "квебеканизмы". Анализируется их появление и употребление во французской прессе. Прослеживается динамика расширения словарного состава, отраженного в ведущих французских словарных изданиях в первую декаду XXI века.

Ключевые слова: неологизм, акроним, заимствования.

Chalenko J.A.

Formation and usage of neologisms in the French language in the first decade of the 21st (based on the press and dictionaries)

This article investigates current ways of neologisms' formation, loanwords, acronyms, and notions as "belgicism", "quebecanism". It describes their appearance and usage in the French press. The expansion dynamics of vocabulary reflected in the main French dictionary editions of the first decade of XXI century is observed.

Key words: neologism, acronym, loanwords.

УДК 821.222.1

Черенкова Д., студ.,

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДІВ
ПОЕЗІЙ В. МАЯКОВСЬКОГО ПЕРСЬКОЮ МОВОЮ**

Статтю прив'язано питанням лексико-семантичних та стилістичних особливостей перськомовних перекладів поезій В. Маяковського. Аналізується процес пошуку стилістично адекватних

відповідників до унікальних неологізмів та передачі специфіки авторського стилю.

Ключові слова: *неологізм, описовий переклад, компресія, логізація, експресивізація, реалія.*

Загально відомим є той факт, що художній переклад – один з найважливіших способів здійснення духовних контактів, що сприяють прогресу кожного народу й усього людського суспільства. Саме переклад є важливим фактором взаємозбагачення національних літератур та культур у цілому.

Вільгельм фон Гумбольдт вважав, що добрий переклад повинен максимально близько дотримуватися оригінального тексту. Спроба ж пристосувати чужомовний текст до ментальності народу приречена на поразку, тому метою перекладу має бути якнайточніше відтворення духу іншого народу. [Нямцу, 2008, 215]

Але чи можливо стовідсотково дотримуватися оригінального тексту, якщо мова йде про переклад поетичного твору? На думку Персі Біші Шеллі: "Прагнути передати творіння поета з однієї мови на іншу – це те ж саме, якби ми кинули в тигель фіалку з метою відкрити основний принцип її барв і запаху. Рослина має виникнути знову з власного насіння, або вона не дасть квітки" [Нямцу, 2008, 217].

Отже, перекласти поетичний твір досконало неможливо, а відтак майстер поетичного слова вбачає своє завдання в тому, щоб передати якомога більше елементів твору, тобто стилю мови, образів, віршованого розміру і ритму, рух вірша, гру слів та звуків.

Саме на таких засадах і проаналізуємо перськомовний переклад поеми В. Маяковського "Облако в штанах". Вважається, що поетичний переклад має справити на читача такий само вплив, як і оригінал, нехай навіть іншими художніми засобами ніж в оригіналі. Використання тих чи інших методів перекладу залежить як від специфіки двох мов, так і особистості перекладача.

Процес перекладу поезії – це дуже творчий процес, тому не можна обмежувати суворими рамками використання засобів перекладу. Хоча якщо перекладач узявся створити переклад, він має все ж таки створювати твір, який відображав би задум автора, а не відверто фантазувати.

Поезії В. Маяковського важко перекладати, оскільки він писав у специфічній манері публічного виступу-промови. У чотирьох частинах проаналізованої поеми звучить протест проти кохання, соціального устрою та мистецтва. Це поезія, що пересичена

важкими мозаїчними образами, поєднаннями непоєднуваного, відверто нецензурною лексикою і словами високого стилю.

Перед перекладачем постало складне завдання не просто перекласти зміст твору, оскільки навряд чи такий переклад нестиме якоесь смислове навантаження, а й зрозуміти, що ховається за контрастними образами і донести це до читача у такий спосіб, щоб ці образи стали зрозумілими для тих, хто зовсім не знайомий з реальністю, яка оточувала автора.

Природно, що для такої роботи знадобилася ціла низка художніх прийомів. Зрозуміло також, чому їх використання не дало досконалого результату. Переклад – це вираження реалій однієї мови засобами іншої. Засоби мови мають певні межі і не можуть повністю збігатися з засобами іншої. Таким чином і виникають особливості перекладу, які варто розглянути, проаналізувати і по можливості полегшити шлях для більш повного розуміння слухача.

Зупинимось більш детально на прикладах, які зробив М. Кошігяр:

من
بيست و دو ساله
تندر صدايم
می درد
گوش دنيا
پس ميخرامم
[کاشيگړ، 2003، 15]

В оригіналі ця частина звучить так:

*"Мир огромив мощью голоса,
иду – красивый,
двадцатидвухлетний."* [Маяковский, 1977, 15]

Таким чином у перекладі чітко видно прийом експресивізації, тобто заміну мовної одиниці на одиницю з більшим емоційно-експресивним забарвленням. Якщо в оригіналі герой лише "огромив" (тобто "ошелешив" світ), то в перекладі від його голосу "заболіли вуха світу". Крім того, В. Маяковський використовує стилістично нейтральне дієслово "йти", перекладач використовує стилістично стилістично-марковане слово خرامیدن (xarāmidan), що означає "граціозно виступати".

Дієслово "огромить" є авторським неологізмом. У перекладі використовується конструкція з двох іменників, які б звучать так "громовий голос". Важливим є те, що вони пов'язані між собою не прямим, а перевернутим ізафетом. Тобто, означуване слово стоїть не перед, а після означення.

А наприклад такі рядки:
*"А себя, как я, вывернуть не можете,
чтобы были одни сплошные губы!"* [Маяковский, 1977, 23]
перекладені таким чином:

حتی یک نفرتان
نمی تواند
پوسنش را
چون من
شیار اندازد
تا نماند بر ان

[کاشیگر, 2003, 19]

У цьому прикладі дуже чітко можна прослідкувати застосування описового методу. Дієслово "вывернуть" передається у перекладі за допомогою описової конструкції "поміняти свою шкіру по швах". Також у цьому уривку використовується явище компресії, оскільки з перекладу вилучена така мовна одиниця як "губы".

Серед інших прийомів перекладач часто використовує логізацію. Це пов'язано з тим у перській мові важко підібрати відповідну оригінальну етно-марковану та емоційно забарвлену лексику. Емоційно забарвлена лексика у В. Маяковського дуже тісно пов'язана з реаліями життя суспільства тих часів. Таким чином, для того, щоб читач перекладу відчув усі аспекти таких реалій і пов'язаної з ними лексики варто подавати поряд із перекладом досить широкий перекладацький коментар, що дуже часто ускладнює сприйняття поезії цілісно. Іншим шляхом до вирішення цієї проблеми є підбір більш-менш відповідної етномаркованої лексики мови перекладу, що часто призводить до неправильного трактування поетичних образів і створює у читача хибне враження невідірваності від реалій його суспільства. Одним із найоптимальніших шляхів у цьому випадку є заміна сильно емоційно-забарвленої лексики не менш емоційну, сильно пов'язаної з певними аспектами життя на більш загальну.

من به گلزار باور ندارم
چه بسیار فخر فروختهاند به من
مردان و زنان
مردانی

کهنه تر از هر مریضخانه
فروختهتر از هر ضربالمثل زنان
[کاشیگر, 2003, 24]

В оригіналі ці рядки звучать так:

*"Не верю, что есть цветочная Ницца!
Мною опять славословятся
мужчины, залежанные, как больница,
и женщины, истрепанные, как пословица."*

[Маяковский, 1977, 29]

У цих рядках типовим прикладом логізації є слово "залежанные", яка передане через перське كهنه (kohne), що означає стилістично нейстральне – старий. Не варто забувати також, що в оригіналі це слово також є авторським неологізмом. Дієприкметник فرسوده (farsude) більше відповідає за стилістикою та емоційною забарвленістю оригіналу.

Цікавим у цьому прикладі є слово "славословить", що зазвичай у російській мові має значення хвалити, прославляти і дуже часто вживається у релігійному контексті. Переклад цього слова виглядає таким чином: "як багато презирства я пізнав від чоловіків й жінок". У першому випадку слово асоціюється з чимось підлабузницьким, у перекладі ж має аспект чогось цинічного та жорстокого.

Образ Ніцци як такої в перекладі відсутній, проте тема "квітучості" передана завдяки образу ринку квітів. Можливо, це пов'язано з тим, що у сучасників В. Маяковського вживання назви Ніцца викликала рад потрібних автору позитивних асоціацій таких як весна, квіти, відпочинок. Проте в іранського читача скоріше за все не було сталих асоціацій пов'язаних із назвою цього міста. Тому автор перекладу вирішує цю проблему одним із трьох способів, описаних вище, а саме добирає близьку до іранського читача реалію "базару квітів".

Ще однією ілюстрацією подібної проблеми перекладу можуть бути рядки:

*"... хотите -
буду безукоризненно нежный,
не мужчина, а – облако в штанах!"*

[Маяковский, 1977, 32]

Які перекладаються як:

اگر می خواهید
حتی از نرم نرمتر میشوم
مرد
نه
ابری شلوارپوش می شوم
[کاشیگر, 2003, 27]

Таким чином ми бачимо, що до російського слова "безукоризненно" не знайшлося відповідника і автор перекладу використав словосполучення "м'якіше за м'який", що дасть перськомовному читачеві більш-менш конкретні та точні уявлення про те, що цим хотів сказати автор.

Такі рядки як:

"Вы думаете, это бредит малярия?"

Это было,

было в Одессе."

[Маяковський, 1977, 35]

تب نوبه

شعر می بافد:

در فکری

دره اودسا بود

اودسا

[کاشیگر, 2003, 28]

Важливим нюансом у цьому уривкові перекладу є те, що риторичне питання було випущене з тексту. В оригіналі завдяки цьому риторичному питанню автор по-перше спілкується з читачем, а по-друге таке риторичне питання створює відтінок насмішки як над іншими образами поеми, так і над самим ліричним героєм, що відповідно не відображено в перекладі.

З іншого боку, суттєвіші риторичні питання від яких залежить розуміння певної частини твору перекладач намагається передати засобами своєї мови, і хоча при цьому все ж таки певні аспекти змісту втрачаються, загалом суть збережена.

Приклад:

"Меня сейчас узнать не могли бы вы:

жилистая громадина

стонет,

корчится.

Что может хотеться такой глыбе?

А глыбе многое хочется!"

[Маяковський, 1977, 38]

من

دیگرم

نه ان منم

کوهی

از رگ به خود پیچانم

مگر گوه هم دل دارد؟

خیلی هم دل دارد
[کاشیگر، 2003، 33م.]

В оригіналі В. Маяковський займенником "Вы" звертається до свого читача, роблячи його немов співучаником твору, даючи можливість поспівчувати ліричному герою. Поняття "громадина", яке саме по собі є дуже абстрактним передано іменником із конкретним значенням "гора". Слово "жилистая" є реалією російської мови і тому цей аспект образу переданий за допомогою описового звороту "обкручена власними венами". У цьому уривку збережено риторичне питання проте аспекти сприйняття цього питання і відповіді на нього дещо різняться. В оригіналі йшлося про те чи може людина, переживши такі зміни, може хотіти чогось, чи має вона на це право, чи їй вже марно сподіватися на взаємність почуття та щастя. У перекладі ж робиться аспект на те чи може людина після таких змін взагалі щось відчувати.

Отже, розгляд перськомовного перекладу твору В. Маяковського "Облако в штанах" показав, що перекладачем було збережено основну думку і задум автора, проте деякі частини перекладу не відображають повноту емоційного забарвлення твору. Хоча, оскільки це твір-протест, емоційна виразність перекладу є ключовою для розуміння мети усього твору.

Також слід зазначити, що крім лексичних змін, при перекладі застосовувалися граматичні та контекстні. Проте ці зміни не порушили, а в деяких випадках покращили ідейно-змістовну композицію твору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Нямцу А. Є., Дашенко О. І.* Основи перекладознавства/ А. Є. Нямцу, О. І. Дашенко – Чернівці: Рута, 2008 – 309 с.
  2. *Маяковський В.* Хорошо!/ В. Маяковський – Київ: Веселка, 1977 – 370 с.
  3. *Ікrami Д.* Проблемы перевода русской литературы в Иране/ Д. Ікrami – Душанбе: Академія наук Таджикиської ССР, 1988 – 143 с.
  4. *Шаріпов Д.* Некоторые проблемы поэтического перевода/ Д. Шаріпов – Ташкент: Видавництво академії наук Узбекської ССР, 1958 – 144 с.
  5. *Чередніченко А. І. Бех П. А.* Лингвистические пролемы воссоздания образа в поэтическом переводе/ А. І. Чередніченко П.А. Бех – Київ: КДУ, 1980 – 67 с.
  6. ۱۳۸۳ و. مایاکوفسکی. ابر شلوار پوش. برگردان م. کاشیگر. تهران
- Стаття надійшла до редакції 17.04.13.

Черенкова Д., студ.,
Институт Филологии КНУ имени Тараса Шевченко

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДОВ ПОЭЗИИ В. МАЯКОВСКОГО НА ПЕРСИДСКИЙ ЯЗЫК

Статья посвящена лексико-семантическим и стилистическим особенностям переводов поэзии В. Маяковского. Анализируется процесс поиска стилистически адекватных соответствий к уникальным неологизмам и передачи специфики авторского стиля.

Ключевые слова: *неологизм, описательный перевод, компрессия, логизация, экспрессивизация, реалья.*

Cherenkova D., Stud.,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Features of translation of V. Mayakovsky's poems into Persian language

This article is concerned with the problems of lexical semantics and stylistic features of translation of V. Mayakovsky's poems into Persian language. The process of searching of stylistically adequate matches to the unique neologism and author specificity transfer is analyzed.

Keywords: *neologism, descriptive translation, compression, logization, expressivation, reality.*

УДК 81'255=133.1=161.2:070.446

Черкес Г., студ.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОГЛЯДІВ ФУТБОЛЬНИХ МАТЧІВ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

У статті розглядаються особливості перекладу футбольних оглядів із французької мови на українську. Особлива увага приділяється проблемам, що можуть виникнути при перекладі футбольних оглядів та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: *футбольний огляд, перекладацькі трансформації, еквівалентність, адекватність, синонімія.*

Футбол – це вид спорту, що має велику популярність як у Франції, так і в Україні. Футбольні матчі викликають особливий